

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาถึงภาวะโภชนาการและทัศนคติต่อโรคอ้วนของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 254 คน รวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถาม มีผู้ตอบกลับครบทุกคน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย แบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ภาวะโภชนาการ

ส่วนที่ 3 ทัศนคติต่อโรคอ้วน

ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะโภชนาการ เพศ อายุ ตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา ระยะเวลาการทำงาน และรายได้กับทัศนคติต่อโรคอ้วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

การวิเคราะห์ส่วนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการทำงาน และรายได้ พบว่าบุคลากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 59.4) อายุต่ำสุด 20 ปี อายุสูงสุด 59 ปี อายุเฉลี่ย 34.3 ปี มีตำแหน่งอาจารย์ (ร้อยละ 46.5) รองลงมา ตำแหน่งนักวิชาการ (ร้อยละ 29.1) จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 52.0) รองลงมาปริญญาโท (ร้อยละ 37.0) มีระยะเวลาการทำงานน้อยกว่า 5 ปี (ร้อยละ 46.5) รองลงมาระยะเวลาการทำงาน 5 – 10 ปี (ร้อยละ 25.2) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 - 10,000 บาท (ร้อยละ 46.1) รองลงมา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท (ร้อยละ 28.0) ดังนำเสนอในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N=254)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	103	40.6
หญิง	151	59.4

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N=254)	ร้อยละ
อายุเต็ม (ปี)		
20 - 30 ปี	121	47.6
31 - 40 ปี	76	29.9
41 - 50 ปี	34	13.4
51 ปีขึ้นไป	23	9.1
(อายุต่ำสุด 20 ปี มากที่สุด 59 ปี อายุเฉลี่ยเท่ากับ 34.33 ปี ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 9.20 ปี)		
ตำแหน่งงานปัจจุบัน		
อาจารย์	118	46.5
นักวิชาการ	74	29.1
เจ้าหน้าที่ธุรการ	42	16.5
เจ้าหน้าที่เทคนิค	20	7.9
ระดับการศึกษา		
อนุปริญญา	12	4.7
ปริญญาตรี	132	52.0
ปริญญาโท	94	37.0
ปริญญาเอก	16	6.3
ระยะเวลาการทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	118	46.5
5 - 10 ปี	64	25.2
11 - 15 ปี	41	16.1
มากกว่า 15 ปี	31	12.2

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N=254)	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
5,000 - 10,000 บาท	117	46.1
10,001 - 15,000 บาท	71	28.0
15,001 - 20,000 บาท	24	9.4
มากกว่า 20,000 บาท	42	16.5

ส่วนที่ 2 ภาวะโภชนาการ

2.1 การวิเคราะห์ภาวะโภชนาการของบุคลากร พบว่า ประมาณครึ่งหนึ่งของบุคลากรมีภาวะโภชนาการปกติ โดยเพศหญิงมีสัดส่วนมากกว่าเพศชาย เพศหญิงมีสัดส่วนของคนผอมมากกว่าเพศชายประมาณ 5 เท่า ส่วนเพศชายมีภาวะท้วมและภาวะอ้วนมากกว่าเพศหญิงประมาณ 2 เท่า และ 3 เท่า ตามลำดับ ความแตกต่างนี้พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.0001$) ดังนำเสนอในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ภาวะโภชนาการ (ดัชนีมวลกาย) ของบุคลากรจำแนกตามเพศ

ภาวะโภชนาการ	รวม (ร้อยละ) n =254	ชาย (ร้อยละ)	หญิง (ร้อยละ)
ผอม (<18.5 กก./ม. ²)	46 (18.1)	6 (5.8)	40 (26.5)
ปกติ (18.5 -22.9 กก./ม. ²)	135 (53.1)	50 (48.5)	85 (56.3)
ท้วม (23.0 -24.9 กก./ม. ²)	31 (12.2)	20 (19.4)	11 (7.3)
อ้วน (25.0 -29.9 กก./ม. ²)	30 (11.8)	23 (22.3)	7 (4.6)
อ้วนอันตราย (≥ 30 กก./ม. ²)	12 (4.8)	4 (3.9)	8 (5.3)

- ค่าเฉลี่ยของดัชนีมวลกาย = 21.87 กก./ม.² (SD = 3.93 กก./ม.²)

- P – value = 0.000 (Chi Square test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05)

2.2 ค่าเฉลี่ยดัชนีมวลกาย พบว่า บุคลากรชายมีค่าดัชนีมวลกายมากกว่าบุคลากรหญิง กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไปมีค่าดัชนีมวลกายมากกว่าช่วงอายุอื่น ๆ กลุ่มเจ้าหน้าที่เทคนิคมีค่าดัชนีมวลกาย มากกว่าตำแหน่งงานอื่น ๆ บุคลากรที่มีระดับการศึกษาปริญญาโทมีค่าดัชนีมวลกาย มากกว่าระดับการศึกษาที่ต่ำกว่า บุคลากรที่มีระยะเวลาการทำงานในมหาวิทยาลัย 5-10 ปีมีค่า ดัชนี มวลกายมากกว่าระยะเวลาอื่น ๆ ผู้ที่มีรายได้มากกว่า 20,000 บาท มีค่าดัชนีมวลกายมากกว่ากลุ่ม รายได้ที่ต่ำกว่า ดังนำเสนอในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าดัชนีมวลกายจำแนกตามปัจจัยต่าง ๆ

	ตัวแปร	ค่าดัชนีมวลกาย
ภาวะโภชนาการ	ผอม	-
	ปกติ	-
	น้ำหนักเกิน	-
	อ้วน	-
	อ้วนอันตราย	-
	เพศ	ชาย
	หญิง	20.87
อายุเต็ม (ปี)	20 – 30 ปี	20.98
	31 – 40 ปี	21.94
	41 – 50 ปี	23.02
	51 ปีขึ้นไป	24.39
ตำแหน่งงาน	อาจารย์	22.46
	นักวิชาการ	21.06
	เจ้าหน้าที่ธุรการ	21.28
	เจ้าหน้าที่เทคนิค	22.64

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวแปร	ค่าดัชนีมวลกาย
ระดับการศึกษา	
อนุปริญญา	23.08
ปริญญาตรี	21.30
ปริญญาโท	22.47
ปริญญาเอก	22.14
ระยะเวลาการทำงาน	
น้อยกว่า 5 ปี	21.23
5 – 10 ปี	22.70
11 – 15 ปี	21.90
มากกว่า 15 ปี	22.53
ระยะเวลาการทำงาน	
น้อยกว่า 5 ปี	21.23
5 – 10 ปี	22.70
11 – 15 ปี	21.90
มากกว่า 15 ปี	22.53
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	
	21.42
5,000 - 10,000 บาท	22.25
10,001 – 15,000 บาท	21.50
15,001 - 20,000 บาท	22.70
มากกว่า 20,000 บาท	

2.3 ภาวะโภชนาการกับความคิดเห็นส่วนบุคคลเกี่ยวกับความอ้วน พบว่า บุคลากรมากกว่าครึ่ง มีความคิดเห็นต่อน้ำหนักและส่วนสูงของตนเอง ไม่สอดคล้องตามผลการประเมินภาวะโภชนาการ ด้วยค่าดัชนีมวลกาย โดยที่ผลการประเมินว่าเป็นคนผอม 46 คน ร้อยละ 58.7 ที่คิดว่าตนเองสมส่วน และร้อยละ 4.4 คิดว่าตนเองท้วม(น้ำหนักเกิน) ส่วนคนที่มีการะโภชนาการปกติ 135 คน มีความเห็นว่าตนเองท้วมและอ้วนร้อยละ 37.0 ในคนที่ท้วม 31 คนกลับมีความเห็นว่าตนเองยังผอม และสมส่วนร้อยละ 41.9 ส่วนคนที่ภาวะโภชนาการอ้วนและอ้วนอันตราย 42 คน มีความเห็นว่าตนเองผอม สมส่วน และท้วมร้อยละ 66.7 ดังนำเสนอในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นส่วนบุคคลต่อน้ำหนักและส่วนสูงของตนเอง

ภาวะโภชนาการ (จำนวน)	ความคิดเห็นต่อน้ำหนักและส่วนสูงของตนเอง			
	เป็นคนผอม (ร้อยละ)	เป็นคนที่สมส่วน (ร้อยละ)	เป็นคนท้วม (ร้อยละ)	เป็นคนอ้วน (ร้อยละ)
ผอม (46)	17 (36.9)	27 (58.7)	2 (4.3)	0 (0.0)
ปกติ (135)	10 (7.4)	75 (55.5)	42 (31.1)	8 (5.9)
ท้วม (31)	3 (9.6)	10 (32.2)	14 (45.1)	4 (12.9)
อ้วน (42)	5 (11.9)	10 (23.8)	13 (30.9)	14 (33.3)
รวม (254)	35 (13.7)	122 (48.0)	71 (27.9)	26 (10.2)

2.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพอใจในน้ำหนักและส่วนสูงของตนเอง พบว่า บุคลากรเกือบร้อยละ 50 ไม่พอใจในน้ำหนักและส่วนสูงของตนเอง โดยคนผอม 46 คนร้อยละ 50.0 ที่ไม่พอใจในน้ำหนักและส่วนสูง คนปกติ 135 คน พพอใจในน้ำหนักและส่วนสูงร้อยละ 44.4 ไม่พอใจในน้ำหนักและส่วนสูงร้อยละ 45.9 คนท้วม และ คนอ้วนไม่พอใจในน้ำหนักและส่วนสูง รวมกัน 41 คน ดึงนำเสนอในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ความพอใจในน้ำหนักและส่วนสูงของตนเอง

ภาวะโภชนาการ (จำนวน)	ความพอใจ		
	พอใจ (ร้อยละ)	ไม่พอใจ (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ (ร้อยละ)
ผอม (46)	17 (36.9)	23 (50.0)	6 (13.0)
ปกติ (135)	60 (44.4)	62 (45.9)	13 (9.6)
ท้วม(31)	11 (35.4)	18 (58.0)	2 (6.4)
อ้วน (42)	13 (30.9)	23 (54.7)	6 (14.2)
รวม (254)	101 (39.7)	126 (49.6)	27 (10.6)

ส่วนที่ 3 ทักษะคิดต่อโรคอ้วน

3.1 การศึกษาทัศนคติต่อโรคอ้วน โดยใช้ Beliefs About Obese Persons Scale (BAOP) ในการประเมินทัศนคติ พบว่า ทัศนคติต่อโรคอ้วนของบุคลากร มีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 16.93 โดยมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 6 ค่าสูงสุดเท่ากับ 39 ซึ่งการมีค่า BAOP ที่สูงแสดงว่าบุคคลนั้นมีทัศนคติว่าโรคอ้วนเป็นสิ่งที่บุคคลไม่สามารถควบคุมได้ ทั้งนี้กลุ่มบุคลากรที่เป็นตัวอย่างการศึกษาคั้งนี้ 157 คนมี

คะแนน BAOP น้อยกว่าค่าเฉลี่ย 97 คนมีคะแนนมากกว่าค่าเฉลี่ย (รายละเอียดภาคผนวก ข) ดังนำเสนอในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ทักษะคิดต่อโรคอ้วน ประเมินโดยใช้แบบวัด BAOP

ค่า BAOP (N =254)
ค่าเฉลี่ยเลขคณิต 16.93
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.45
ค่าต่ำสุด 6
ค่าสูงสุด 39

3.2 การศึกษาความเห็นส่วนบุคคลเกี่ยวกับความอ้วน พบว่า บุคลากรชายคิดว่าผู้ชายอ้วนเป็นสิ่งที่ไม่ค่อยดีมากกว่าบุคลากรหญิงประมาณ 6 เท่า ส่วนบุคลากรหญิงคิดว่าผู้หญิงอ้วนเป็นสิ่งที่ไม่ดีมากกว่าบุคลากรชายเกือบ 2 เท่า ความแตกต่างของความเห็นนี้ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.0001$)

โดยภาพรวมบุคลากรชายพอใจในน้ำหนักและส่วนสูงของตนเองมากกว่าบุคลากรหญิง บุคลากรหญิงไม่พอใจในน้ำหนักและส่วนสูงของตนเองเกือบ 3 เท่าของบุคลากรชายแต่ไม่พบนัยสำคัญทางสถิติ ดังนำเสนอในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ความคิดเห็นส่วนบุคคลต่อความอ้วนจำแนกตามเพศ

	รวม N=254 (ร้อยละ)	ชาย n=103 (ร้อยละ)	หญิง n=151 (ร้อยละ)	P-value*
1.เคยมีใครบอกว่าท่านอ้วนเกินไป หรือมีน้ำหนักมากเกินไปหรือไม่				
เคย	158 (62.2)	68 (66.0)	90 (59.6)	0.30
ไม่เคย	96 (37.8)	35 (34.0)	61 (40.4)	
2.เคยมีใครบอกว่าท่านผอมเกินไป หรือมีน้ำหนักน้อยเกินไปหรือไม่				
เคย	104 (40.9)	39 (66.0)	65 (43.0)	0.41
ไม่เคย	150 (59.1)	64 (34.0)	86 (57.0)	

ตารางที่ 7 (ต่อ)

	รวม	ชาย	หญิง	P-value*
ความคิดเห็นส่วนบุคคล	N=254 (ร้อยละ)	n=103 (ร้อยละ)	n=151 (ร้อยละ)	
3.ท่านเคยพยายามลดน้ำหนักตัวเองหรือไม่				
เคย	184 (72.4)	68 (66.0)	116 (76.8)	0.06
ไม่เคย	70 (27.6)	35 (34.0)	35 (23.2)	
4.ท่านเคยพยายามเพิ่มน้ำหนักตัวเองหรือไม่				
เคย	70 (27.6)	24 (23.3)	46 (30.5)	0.21
ไม่เคย	184 (72.4)	79 (76.7)	105 (69.5)	
5.ถ้าใครสักคนมีน้ำหนักเกินกว่าปกติ เขาควรลดน้ำหนักหรือไม่				
ควร	141(55.5)	61 (59.2)	80 (53.0)	0.10
ไม่ควร	13 (5.1)	8 (7.8)	5 (3.3)	
ขึ้นอยู่กับคนคนนั้นเอง	100 (39.4)	34 (33.0)	66 (43.7)	
6.ความอ้วนเป็นสิ่งที่ไม่ค่อยดีถ้าเป็น				
ผู้ชาย	33 (13.0)	27 (26.2)	6 (4.0)	0.000
ผู้หญิง	167 (65.7)	47 (45.6)	120 (79.5)	
ความอ้วนไม่มีผลต่อเพศ	54 (21.3)	29 (28.2)	25 (16.5)	
7.ความอ้วนเป็นสิ่งที่ไม่ค่อยดีถ้าเป็น				
เด็ก	24 (9.4)	11 (10.7)	13 (8.6)	0.14
วัยรุ่น	82 (32.3)	35 (34.0)	47 (31.1)	
ผู้ใหญ่	122 (48.0)	42 (40.8)	80 (53.0)	
ความอ้วนไม่มีผลต่อวัย	26 (10.2)	15 (14.5)	11 (7.3)	

ตารางที่ 7 (ต่อ)

	รวม	ชาย	หญิง	P-value*
ความคิดเห็นส่วนบุคคล	N=254 (ร้อยละ)	n=103 (ร้อยละ)	n=151 (ร้อยละ)	
8. จากน้ำหนักและส่วนสูงของท่าน ท่านคิดว่าตัวเอง				
เป็นคนผอม	35 (13.6)	14 (13.9)	21 (13.9)	0.14
เป็นคนที่สมส่วน	122 (56.3)	58 (42.4)	64 (42.4)	
เป็นคนอ้วน	71 (22.3)	23 (31.8)	48 (31.8)	
เป็นคนอ้วน	26 (7.8)	8 (11.9)	18 (11.9)	
9. โดยภาพรวม ท่านพอใจในน้ำหนัก และส่วนสูงของท่านหรือไม่				
พอใจ	101 (39.8)	48 (46.6)	53 (35.0)	0.051
ไม่พอใจ	126 (49.6)	49 (47.6)	77 (51.0)	
ไม่แน่ใจ	27 (10.6)	6 (5.8)	21 (14.0)	

*Chi Square test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะโภชนาการ เพศ อายุ ตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา ระยะเวลาการทำงาน และรายได้กับทัศนคติต่อโรคอ้วน

4.1 การศึกษาค่า BAOP ในกลุ่มตัวแปรต่าง ๆ พบว่า ค่า BAOP ในบุคลากรที่อ้วนและอ้วน
อันตรายมากกว่าบุคลากรที่ผอม ปกติและน้ำหนักเกิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.03$)
นอกจากนี้ยังพบว่า บุคลากรชายมีค่า BAOP มากกว่าบุคลากรหญิง บุคลากรอายุ 51 ปี ขึ้นไปมีค่า
BAOP มากกว่ากลุ่มอายุน้อยกว่า บุคลากรที่เป็นอาจารย์มีค่า BAOP มากกว่ากลุ่มตำแหน่งงาน
อื่น ๆ บุคลากรที่มีระดับการศึกษาปริญญาโทมีค่า BAOP มากกว่าระดับการศึกษาที่ต่ำกว่า
บุคลากรที่มีระยะเวลาการทำงานในมหาวิทยาลัยมากกว่า 15 ปีมีค่า BAOP มากกว่าระยะเวลาอื่น ๆ
ผู้ที่มีรายได้มากกว่า 20,000 บาท มีค่า BAOP มากกว่ากลุ่มรายได้ที่ต่ำกว่า อย่างก็ดีไม่พบนัยสำคัญ
ทางสถิติ

ตารางที่ 8 ค่าคะแนนจากแบบประเมินทัศนคติต่อโรคอ้วนจำแนกตามปัจจัยต่าง ๆ

ตัวแปร	ค่า BAOP	P-value*
ภาวะโภชนาการ		
	ผอม	15.98
	ปรกติ	16.58
	ท้วม	16.65
	อ้วน	19.30
	อ้วนอันตราย	19.42
เพศ	ชาย	17.74
	หญิง	16.38
อายุเต็ม (ปี)	20 – 30 ปี	17.07
	31 – 40 ปี	15.86
	41 – 50 ปี	17.47
	51 ปีขึ้นไป	19.00
ตำแหน่งงาน	อาจารย์	17.63
	นักวิชาการ	16.14
	เจ้าหน้าที่ธุรการ	16.90
	เจ้าหน้าที่เทคนิค	15.58
ระดับการศึกษา	อนุปริญญา	16.92
	ปริญญาตรี	16.42
	ปริญญาโท	17.74
	ปริญญาเอก	16.38

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ตัวแปร	ค่า BAOP	P- value*
ระยะเวลาการทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	17.01	0.88
5 – 10 ปี	16.38	
11 – 15 ปี	16.46	
มากกว่า 15 ปี	17.48	
ระยะเวลาการทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	17.01	0.88
5 – 10 ปี	16.38	
11 – 15 ปี	16.46	
มากกว่า 15 ปี	17.48	
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
5,000 - 10,000 บาท	16.92	0.24
10,001 – 15,000 บาท	16.44	
15,001 - 20,000 บาท	15.96	
มากกว่า 20,000 บาท	18.36	

*One way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะโภชนาการและอายุกับทัศนคติต่อโรคอ้วน พบว่า ค่าดัชนีมวลกายมีความสัมพันธ์เชิงบวกในทิศทางเดียวกันกับค่าคะแนน BAOP ($r= 0.02$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=0.001$) กล่าวคือ ผู้ที่มีทัศนคติต่อโรคอ้วนที่ไม่ถูกต้อง มีแนวโน้มที่จะมีค่าดัชนีมวลกายสูง (ผิดปกติ) และไม่พบว่าอายุมีความสัมพันธ์กับค่าคะแนน BAOP ดังนำเสนอในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าดัชนีมวลกายและอายุกับทัศนคติต่อโรคอ้วน

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	P -value*
ค่าดัชนีมวลกาย	0.20	0.001
อายุ	0.06	0.32

* Pearson Correlation Coefficient ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05